

SUSANNE ÅDAHLIN TUTKIMUS AVAA SUOMALAISTEN ÄÄNTEN KUULIJOIDEN KOKEMUKSIA



Susanne Ådahl on kulttuurintutkija, etnografi ja Suomen Moniääniset ry:n hallituksen asiantuntijajäsen, jolle ihmisten tarinat ovat keskeinen osa tutkijan työkalupakkia. Hänen erikoisalaansa on lääketieteen antropologia, joka keskittyy sairauden ja terveyden tarkastelemiseen. Susanne on ollut mukana Mieli ja toinen -hankkeessa, jossa hänen laadullinen tutkimuksensa tarkasteli äänten kuulemista elettyinä kokemuksina. Tulevissa jäsenlehdissämme tulee olemaan otteita tästä tutkimuksesta.

Tutkimusraportti julkaistaan kokonaisuudessaan Moniäänisten nettisivuilla tammikuussa. Tässä juttusarjamme ensimmäisessä osassa Susanne kertoo tutkimuksen vaiheista.

”**M**uistan selkeästi sen päivän, jolloin minut pyydettiin mukaan Mieli ja toinen -hankkeeseen, joka tutki ihmisten kummia kokemuksia sekä ihmisen mieltä koskevia kulttuurisia käsityksiä. Ajattelin, että onpa kiehtova aihe! Lisäksi saisin keskittyä äänten kuulemisen kokemukseen. Miksi juuri tämä aihe annettiin minulle? Olin kertonut hankkeen johtajalle Professori Marja-Liisa Honkasalolle, että äitini kuulee kummallisia ääniä asunnossaan, ja olin yrittänyt selvittää mistä tämä voisi johtua. Netin välityksellä löysin Suomen Moniääniset ry:n ja tietoa äänten kuulemisen ilmiöstä.

Tutkin sairautta ja terveyttä kulttuurisina ilmiöinä ja kokemuksina. Kulttuuri tässä yhteydessä tarkoittaa arvoja, normeja, käytäntöjä ja merkityksiä, jotka vaikuttavat ihmisten elämään. Minua on aina kiinnostanut tuoda ilmi vähemmän tunnettuja kokemuksia ja tavallisten ihmisten tarinoita esille. Maailma on täynnä kertomatta jääneitä kokemuksia ja näkökulmia elämän monimuotoisuudesta, joista kuuluisi kertoa.

Tutkimukseni Mieli ja toinen -hankkeessa tarkasteli äänten kuulemista elettyinä kokemuksena, eli miten te, äänten kuulijat koette elämänne. Lähtökohtana oli se, miten kuulija oppii kokemaan äänten kuulemista, miten hän suhtautuu siihen, määrittelee kokemustaan sekä miten hän muokkaa itse kokemustaan. Olin kiinnostunut ilmiön vuorovaikutuksellisesta luonteesta ja halusin selvittää, millaisia uskomuksia ja maallikoiden antamia selityksiä äänten kuulemisen kokemukseen liitetään. Tutkijana minulle oli tärkeää tarkastella ilmiötä ikään kuin puhtaana, vailla ennako-oletuksia.

Haastattelin yhteensä 18 äänten kuulijaa vuosina 2013 - 2016, joista valtaosan tavoitin Moniäänisten kautta. Vierailin myös kahdessa vertaistukiryhmässä pääkaupunkiseudulla. Samalla saisin tuottaa aineistoa, josta toivottavasti olisi hyötyä mielenterveysalan ammattilaisille, äänten kuulijoille ja heidän läheisilleen. Minulle oli todella tärkeää kertoa aineistostani helppolukuisella tavalla. Halusin myös käyttää laajoja

lainauksia haastatteluista.

Syntyi tutkimusraportti. Tutkimusaineistoa oli runsaasti – yli 600 sivua tekstiä. Oli vaikeaa valikoida isosta tekstimäärästä otoksia, koska aineistossa oli niin paljon kiinnostavia näkökulmia ja selityksiä. Raportti kuvailee lyhyesti mitä äänten kuulemisen kokemus on sekä antaa lyhyen katsauksen äänten kuulemisen historiaan. Ilmiön tutkimuskenttä on laaja ja kattaa useita tutkimusaloja sekä lähestymistapoja. Kuvailen tutkimusmetodeja ja aineistoa sekä vastaajien taustoja ja yleisiä huomioita heidän kokemuksistaan äänten kuulijoina. Valtaosa raportista käsittelee haastattelujen teemoja, kutakin omana osuutenaan.

Raportin teemat kattavat seuraavia aiheita: Elämää äänien kanssa, äänten kuulemisen maallikkoteorioita, äänipuhe, äänten vaikutus kuulijan

käyttäytymiseen, kokemukseen liittyvät muut aistilliset kokemukset, kokemuksia hoidosta ja lääkityksestä, vertaistuen merkitys, suhtautuminen elämään ilman ääniä sekä äänten kuulemisen kulttuuriset piirteet.

Työstin tutkimusraporttia tutkimushankkeen loputtua monen vuoden ajan. Olen iloinen, että sain sen nyt vihdoin valmiiksi ja ihmisten nähtäväksi. Olen halunnut olla aktiivisesti mukana Suomen Moniäänisten toiminnassa ja olen nyt monta vuotta saanut antaa panokseni hallituksen asiantuntijajäsenenä. On ollut etuoikeus tavata teitä, rohkeita äänten kuulijoita. Teidän elämäkokemuksenne ja kamppailunne ovat meille kaikille esimerkki ihmishengen luovuudesta ja sinnikkyydestä. Haluan esittää sydämellisen kiitoksen kaikille tutkimukseeni osallistuneille.”

Juttusarja jatkuu tulevissa jäsenlehdissä. ■
